

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejemam
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravištvu „Mira“
v Celovcu.

Leto IX.

V Celovcu 25. maja 1890.

Štev. 10.

Prvi shod katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem

bo na

lepo nedeljo dné 8. junija 1890

pri „Postržišniku“

na Stražišču blizu Zakamna pri Celovcu.

Spored:

1. Pozdrav predsednika.
2. Razgovor o letošnjih volitvah za deželni zbor.
3. Poučni govor o živinoreji.
4. Prosta zabava, govori in petje.

Povabljeni so posebno slovenski volilci iz Celovške in Borovske sodnije; dobro došli pa so tudi narodni volilci iz drugih volilnih okrajev.

Odbor.

Govor poslanca Kluna o koroških razmerah.

(Po stenografičnem zapisniku.)

„Kar zadeva šole na Koroškem, sem o njih že v prejšnjih letih tako nadrobno govoril, da bi ne imel nič več dostaviti, ko bi ne bilo treba povedati, da so se razmere od tistega časa še shujšale, ker se tisti, ki se poganjajo za tirjatve slovenskega ljudstva, še huje preganjajo, ko prej. Ravno predvčerajšnjim ste slišali interpelacijo, ktera pové, da je bil deželni poslanec Einspieler postavljen pod policijsko nadzorstvo. (Čujte, čujte! na desni.) To se je bralo tudi v različnih listih. Jaz pa nisem mogel verjeti, da bi gospod ministerski predsednik pri svojih obilnih opravilih našel čas, pečati se z ubogim župnikom na Koroškem, in tega tudi danes ne verujem. Sicer pa dotični poslanec po tej naredbi ne more biti posebno razžaljen, kajti ker je preteklo od tega že poldrugo leto in mu kljub policijskemu nadzorstvu niso mogli nič blizo, je to najboljši dokaz za njegovo zvestobo do cesarja. (Res je! na desni.)

Povem vam še drug izgled: Nek srednješolski profesor je o počitnicah na deželi pri nekem shodu Ciril-Metodove podružnice govoril o verski šoli in da bi imel materni jezik biti učni jezik v šolah.

Ker je pa koroški list „Freie Stimmen“ o tem tako poročal, kakor bi bil profesor ljudi hujskal, so brž poslali žandarje in menda tudi preiskovalnega sodnika v podjunsko dolino (Čujte! na desni), da bi od ljudi zvedeli, kaj je ta profesor govoril. Preteklo je pol leta, in profesorju niso mogli nič očitati, pa vendar je bil poklican pred gosp. deželnega predsednika, in tam je moral dati častno besedo, da na takih zborih ne bo več govoril. Nasprotno pa je govoril, nek nemški profesor pri žalostinkah za nemškim cesarjem Viljemom I. Ne bom se spuščal v to, kaj je govoril; le to omenim, da ga zavolj tega nihče ni grajal in nihče mu ni prepovedal, govoriti še nadalje pri takih shodih.

Dné 20. februarja pa je neki učitelj govoril v nemško-liberalnem smislu pri shodu „bauernbunda“, in žel je pohvalo gosp. deželnega predsednika, ki je bil tudi pri tistem shodu. Nič pa se ni slišalo, da bi mu bil kdo rekel, naj take govore znanprej opusti. (Posl. Šuklje: To je enaka mera!)

Tega pa nisem povedal, da bi koga počrnil, ampak le, da vam pokažem, kako imajo na Koroškem drugo mero za Nemce in drugo za Slovence. (Tako je! na desni.) V koroškem deželnem zboru so se gospodje poslanci močno hudovali čez to, da se nekoroški poslanci predrznejo, govoriti o koroških šolskih razmerah. Rad verjamem, da jih to jezi, kajti ti gospodje bi bili najrajši sami med seboj, da bi jih nobeden ne dramil iz njih samotnega pokoja. (Tako je! na desni.)

Prvi korak do poboljšanja je to, da človek samega sebe spozna. Koroški gospodje pa ne spoznajo samih sebe, ker v enomer trdijo in trobijo, da koroški Slovenci nemajo nobenega uzroka ali povoda, da bi se pritoževali, ker jih nobeden ne stiska in okrajuje. Mi smo pa z veljavnimi pismi dokazali, da so koroške šole nepostavne. Gospodje, vi ste slišali gosp. generalnega govornika naše stranke (Šukljeja), ki vam je povedal, kako trpinčijo občino Št. Jakob v Rožni dolini in kaj se je vse počelo z njeno prošnjo za slovensko šolo. Dovolite mi, da še en par takih izgledov naštejmem. Občina Tolstivrh je dné 7. aprila 1888 prosila za slovenski učni jezik na šoli v Kotljah. Pa še le 28. decembra 1889, tedaj v 20. mesecih, je dobila odgovor, pa tak, da stvar še zmirom ni rešena. Deželni šolski svet se ni oziral na pravo zrno tiste prošnje, ki jo je odposlala občina Tolsti Vrh (namreč za šolo v Kotljah); ampak ker nekteri otroci te občine obiskujejo šole v Černečah in Guštanju, ki spadajo pod občino Libeliče in Guštanj, prašal je ti dve občini, ali ste zadovoljni, da se na šolah v Černečah in Guštanju upelje slovenski učni jezik.

(Posl. Šuklje: Tedaj ne v Kotljah!) O Kotljah deželni šolski svet nič ni spregovoril.

Nemško-liberalna občinska zastopa v Libeličah in Guštanju sta seveda odgovorila, da mora na šolah v Černečah in Guštanju ostati nemški učni jezik. Gledé teh šol pa občina Tolsti Vrh za slovenski učni jezik še prosila ni. Slednjič je občina Tolsti Vrh dobila odgovor, da so se občine Libeliče in Guštanj, kakor tudi koroški deželni odbor, kterega so morali seveda tudi prašati, izrekli zoper njeno prošnjo, naj-tedaj občina pove, ali hoče še ostati pri svoji prošnji ali ne. Občinski odbor Tolstega Vrha se je vnovič zbral dné 10. februarja t. l. in je 12. februarja zopet odposlal svojo prošnjo na deželni šolski svet s pristavkom, da on po § 6. šolske postave po pravici tirja slovenski učni jezik za šolo v Kotljah in za šolo v Černečah, katero obiskuje 47 otrok iz občine Tolsti Vrh in le 22 otrok iz občine Libeliče; gledé šole v Guštanju pa želi le to, da bi se tam naredil slovensk razred, da otroci ne pozabijo čisto svojega maternega jezika in da se v tistem vsaj nekoliko izučijo. Kdo ve, kako dolgo bo občina čakala odgovora na to drugo prošnjo?!

Povem še drug izgled: Krajni šolski svet v Globasnici je imel 4. avgusta sejo, da bi se posvetoval o prošnji za slovenski učni jezik na tamonjšni šoli. Prisotni učitelj pa je znal stvar tako obračati, da ljudje na zadnje niso vedeli za kaj se gre, in da so podpisali zapisnik, v katerem je stalo ravno nasprotno od tega, kar so mislili skleniti; podpisali so namreč izjavo, da so s sedanjimi šolskimi uredbami in nemškim učnim jezikom popolnoma zadovoljni. Ko so možje zvedeli, kako so bili goljufani, pisali so načelniku krajnega šolskega sveta in tirjali, naj skliče dne 17. novembra 1889 novo sejo, da to prekličejo, kar so podpisali dné 4. avgusta, ker takrat niso vedeli, kaj so podpisali, in da se pridružijo prošnji občinskega odbora od dné 1. septembra 1889 za slovenski učni jezik.

Podobne prošnje so poslale deželnemu šolskemu совету tudi druge občine, pa on z njimi tako ravna, kakor v Št. Jakobu in Tolstem Vrh, ali pa jih pusti ležati. In vendar si je upal deželni šolski nadzornik koroški v seji deželnega zbora dné 4. nov. 1889 trditi, da je deželni šolski svet hotel ustreči tudi najskrajnejšim željam in občine vprašal, ali želijo več slovenskega pouka, da se pa nobena občina ni za to oglasila! Ako se kaj tacega trdi v javni seji deželnega zbora, potem se že vse neha! Naj bi gospod nadzornik vendar pregledal shrambe deželnega šolskega sveta, morda vendar v kakem kotu najde zgubljene prošnje!

Ker pa že deželni šolski svet tako stanovitno trdi, da se na Koroškem tirjajo le nemške šole, potem se ni čuditi, da kedar učiteljske službe razpisuje, tudi za take šole, v ktere hodijo le slovenski otroci, ne tirja, da bi morali prosilci slovensko znati. To je moral priznati celo šolski nadzornik sam pri omenjeni seji. Izgovarjal pa se je, da tega, kar se samo po sebi razume, ni treba posebej poudarjati, in da se v Št. Jakob, ali Sveče, ali Slov. Plajberg, kjer nemških otrok ni, ne bo pošiljal nemški učitelj. Rekél je tudi, da se tu formalna napaka pri razpisu služb lahko popravi, kedar se služba oddá, in da se lahko oglási tudi

krajni šolski svet, kterega beseda se vedno v poštev jemlje.

Stvar pa ni tako nedolžna, kakor pravi šolski nadzornik. Moglo bi se mu verjeti, če bi se pri nobenem razpisu ne tirjalo znanje slovensčine. Če pa berem v „Celovčanki“ od 10. nov. 1889 (bere): „Razpisujejo se učiteljske službe v Št. Jakobu v Rožni dolini, v Lipi nad Vrbo in v Podgorjah, z dostavkom, da se za službo v Št. Jakobu tirja znanje slovensčine.“

in če nadalje berem v „Celovčanki“ od 5. junija 1889, da so razpisane učiteljske službe v Št. Janžu, v Gosinji vesi, v Poračah in v Rožni Bistrici, in se slovensčina tirja samo za službo v Št. Janžu in Gosinji vesi, za ostali dve šoli pa ne, čeravno imate tudi slovenske otroke (dr. Steinwender: Ni res!), potem gospoda moja, nam ne bote zamerili, če izgovoru g. šolskega nadzornika ne zaupamo prav, in da tudi ne verjamemo, da se ta napaka pri razpisu popravi pri oddaji službe. Lahko se zgodi, da se za tako službo noben prosilec ne oglasi, ki bi slovensko znal, ker se slovensčina tudi ne tirja, in deželni šolski nadzornik ima potem izgovor, da se ni oglašil noben pripraven prosilec, da se je tedaj morala služba Nemcu dati. Koliko ozira pa se jemlje na ugovore krajnih šolskih svetov, o tem sem vam lani naštel nekaj izgledov, in odveč bi bilo, jih zopet ponavljati.

Sicer pa omenim, da še skor mogoče ni, za vse šole, v ktere hodijo slovenski otroci, dobiti učiteljev, ki bi slovensko znali, ker je učiteljska pripravnica koroška tako uravnana, da za slovensčino še izprašanega učitelja nema (Čujte! na desni), in ker se na Koroškem stanovitno za to skrbi, da se slovenski učitelji „iz službenih ozirov“ predstavijo v nemške kraje, na nemške šole. (Posl. dr. Vitezič: čujte! čujte!) Da bi se obrnilo na bolje, treba bi bilo, sekiro zamahniti na korenico, to je, učiteljsko pripravnico tako urediti, da bi izgojevala učitelje za nemške in za slovenske šole. Dokler pa tega ni, ne moremo verjeti, da mero-dajni gospodje resnico govorijo, kedar nam obetajo, da se hočejo ozirati na želje slovenskega ljudstva. (Prav res! na desni.) Pri takih razmerah in pri takem pritisku na slovensko ljudstvo se ni čuditi, da se je med njim rodila že misel, ali bi ne kazalo, organizovati pasiven upor, to je, otroke tako dolgo nič v šolo pošiljati, dokler je pouk nemšk. To bi bil obžalovanja vreden korak, ki se ne more odobriti; ljudje bi se sami spravili v hude stiske. Zato smo mi zmirom zato, naj ljudje iščejo poboljška in spremembe na postavnem potu. Potem pa morajo tisti gospodje, kterim je oblast čez šole dana, nasproti koroškim Slovencem tudi pravični biti. Če pa vidimo, da gosp. deželni predsednik koroški gosp. poslancu Einspielerju, ki je govoril o koroškem šolstvu in sicer, kakor je deželni predsednik sam priznal, zmerno in dostojno, ni mogel nič obljubiti, da se bodo dotične želje uvaževale in napake odpravile, — ampak ga je le zavrnil z besedami (bere):

„da globoko obžaluje, da ravno en poslanec, ki bi moral biti po svojem poklicu apostelj miru, vedno govori o zatiranju, nerednosti in brezobzirnosti nasproti njegovim rojakom, ne da bi to dokazal ali kaj priznanja (opore) našel med ljudstvom samim,“ (Čujte! čujte! — posl. dr. Vitezič: To

je pravica! To je sramota za naš vek! — Podpredsednik zvonil in reče: Prosim, ne motite govornika! — Poslanec Klun nadaljuje:)

potem se je čuditi, kako je zamogel deželni predsednik pri tolikih dokazih, kar se jih je že na dan spravilo in smo jih slišali gledé zatiranja koroških Slovencev, tako malo častno napasti deželnega poslanca, ki je storil le svojo dolžnost. Še bolj se je čuditi, če g. deželni predsednik misli, da bo na tak način pospeševal národni mir na Koroškem in da bo ta mir, kakor je rekel, z združenimi močmi tudi dosegel. Kako bo to naredil (posl. dr. Steinwender: Prav dobro gre!), tega navadna pamet ne more razumeti. Če se želje slovenskega ljudstva po viši omiki v koroškem deželnem zboru in v časnikih vedno le pobijajo in zasmehujejo; če se tistim, ki se za slovensko ljudstvo potegujejo, tako godi, kakor sem prej omenil; potem se pač ne more govoriti o národnem miru, in če se na Koroškem vendar zmirom govori o tem miru, potem se mi tako zdi, kakor tisti Turek, ki je ujetemu kristjanu počasi glavo rezal in ga pri tem tolažil: „Ne boj se, brate, nič hudega ni, ne godi se ti nobena krivica!“ Gospôda moja, na Koroškem je res mir, toda kakšen? Slovenci smejo davke plačevati in svoje sinove v vojake dajati (Tako je! na desni), pa za svoje otroke tirjati slovenskih šol, tega ne smejo (Res je! na desni), kajti oni tam nima jo pravice do obstanka!“ (Tako je! na desni.)

* * *

Gospod učni minister baron Gautsch je poslancu Klunu odgovarjal in glede Koroške rekel, da hoče pozvedeti, če je vse tako, kakor je poslanec Klun tožil, in da bo že kaj storil, če najde, da so pritožbe opravičene. To je pa tako omahljiva obljuba, da je ne moremo dosti v račun jemati. Pri kom bo minister pozvedoval? Kakor vselej, pri oblastnijah, to je pri deželnem šolskem sovetu, pri deželnem odboru, pri deželni vladi. Tam mu bodo odgovorili, „da je vse v najlepšem redu, in da Slovenci nima jo najmanjše pravice do pritožbe itd.“ Tako se bomo spet obrisali!

Le eno besedo je minister rekel, ki je vredna, da jo zapišemo: Rekel je, da so koroške šole uredjene še po učnem načrtu iz leta 1875. med tem ko velja v drugih deželah učni načrt po šolski postavi iz leta 1883. Ta načrt se bo tudi za Koroško še letos upeljal. — Videti hočemo, kaj se bo spremenilo; veliko upanja pa nima mo.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Deputacija pri mil. gosp. knezoškofu.) Ker je občni zbor našega političnega društva tako sklenil, podali so se dné 8. maja gg. župnik Wieser, župan M. Štih, posestnik M. Prosekar, posestnik L. Zablačan in urednik Filip Haderlap kot deputacija k mil. gosp. knezoškofu dr. Jožefu Kahnu. Bili so prijazno sprejeti. Gosp. župnik Wieser je mil. g. knezoškofa nagovoril in izročil adresso v zadevi verske šole, kakor jo je občni zbor sklenil. Mil. g. knezoškof so odgovorili v daljšem govoru in poudarjali, da je verska šola splošna potreba in da bi na svetu ne bilo toliko prekucij, ko bi bili ljudje krščansko iz-

rejeni. Zahvalili so se za izraz verske zvestobe in obljubili, adresso predložiti visokočastitim cerkvenim knezom v gosposki zbornici. Slednjič so deputaciji podelili apostolski blagoslov.

Iz Celovca. (Prva odborova seja) našega političnega društva je bila dné 8. maja. Razgovor je bil najprej o političnih shodih za prihodnje volitve. Prvi shod se je določil za lepo nedeljo 8. junija pri Postržišniku na Stražišču blizu Zakamna pri Celovcu. Drugi shodi bodo potem sledili zaporedoma; in sicer se bode vršil eden pri „Miklavcu“ v Žitarski občini; drugi v Velikovski okolici, morda pri „Dürnwirthe“; tretji v Šmihelu poleg Pliberka pri Šercerju, četrti v Glinjah v Spodnjem Rožu itd. Kaj gotovega se o teh shodih še ni sklenilo razun prvega pri Postržišniku. Tisti je sklenjen in povabljeni so v prvi vrsti volilci iz občin Vetrinje, Hodiše, Žihpolje in Zrelec. Upamo pa, da bo prišlo tudi mnogo Rožanov od onkraj Drave. — Na predlog nekega rodoljuba se odbor posveta, ali bi kazalo, napraviti prošnjo na deželno vlado, naj ona skrbi, da se najde slovenski živinozdravnik, ki bi imel poučne govore po slovenskih krajih o živinozdravilstvu. Omenja se tudi neka okrožnica deželne vlade do okrajnih glavarstev, ki pozivlja živinozdravnike, naj imajo take govore. Toda Slovencem s tem ni ustrezno, ker živinozdravniki koroški, razun enega, slovensko ne znajo. Toraj bi bila prošnja na mestu, naj ima govore za Slovence po vseh okrajih tisti živinozdravnik, ki slovensko zna. Vendar pa bo treba zgoraj omenjeno okrožnico v prošnji citirati, zato se sklene, naj si odbor prej priskrbi prepis tiste okrožnice. — Razgovor je bil potem, ali bi ne kazalo, napraviti z nemškimi konservativci kompromis za deželne volitve, ker le tako bi bilo mogoče, enega ali drugega slovenskih kandidatov v zbor spraviti bodisi v Celovškem, Beljaškem ali Št. Mohorskem volilnem okraju. Ugovarjalo se je, da od strani nemških konservativcev ni dosti pomoči pričakovati. Slednjič se je za Celovski okraj (Borovlje, Celovec, Trg) sklenilo, da se naj počaka na izid prvotnih volitev. Ako nam nemški konservativci pripeljejo vsaj 10 do 15 volilnih mož, potem se podamo v kompromis in bo eden naših kandidatov odstopil. — Tajnik je tudi poročal, da je pisal na vse strani zavolj zaupnih mož, in da se jih je že nekaj oglašilo. Ostali rodoljubi so pa prošeni, naj kmalu odgovorijo.

Iz Celovca. (Agitacije nasprotnikov.) Izpod Uršelske gore smo prejeli dopis, ki bi sicer zaslužil, da ga v koš vržemo, ker dopisnik ni imel poguma, svojega imena naznaniti. Vendar pa vidimo iz celega dopisa, da je bil dotični dopisnik podpihan od naših nasprotnikov, in ker je verjetno, da se take besede trosijo tudi drugodi, treba jim je vendar nasproti stopiti. Neimenovani dopisnik pravi, da je „Mir“ sicer poučen list, da pa vendar včasih nemir dela. Če to hočemo, potem vsak političen list nemir dela. Kajti vsak političen list hoče to doseči, kar se mu pravično zdi in za kar se njegova stranka poteguje. Taka pisava pa se nasprotnikom ne dopade in oni so uznemirjeni. Vsak, ki krivico dela, bi najrajši videl, ko bi ga nobeden ne svaril; ako ga pa kdo svari, ta kali njegov mir. Tudi sodnije kalijo mir nepoštenih ljudi, ker jih na odgovor kličejo. Tako so Farizeji

tudi Kristusu očitali, da mir kali in ljudstvo zapeljuje. Kdor pravico ljubi in se za-njo poteguje, temu ne uide, da včasih ob tega ali drugega zadene, kateri krivico zagovarja. Dopisnik pravi nadalje, da to ni prav, da žandarji poštene berače preganjajo, ki so v mladih letih pridno delali, zdaj pa ne morejo in so torej milodara vredni. Kmalo pa obrne reč tako, kakor bi bila tega kriva slovenska stranka (!) in pravi, da je rajni prof. And. Einspieler rekel, da se morajo vsi berači odpraviti. Tukaj se vidi liberalno podpihovanje. Rajni gosp. Einspieler niso mogli kaj takega reči, ker je nemogoče, in z nemogočnimi stvarmi se niso nikoli pečali. Mi sami mislimo, da se stari hlapeci, ki ne morejo več delati in kruha prosijo, ne smejo med vlačugarje šteti. Postavo zoper vlačugarje so pa liberalci naredili, ne pa mi Slovenci. Dopisnik se tudi pritožuje, da je neki žandar nekega posestnika, ki je vrečo (žakelj) čez ramo nosil, za vlačugarja spoznal in k županu gnal. To res ni prav, če žandar kmeta od vlačugarja ne zna razločiti in mu napravlja nepotrebno pot in zamudo. Pa tega vendar nismo mi Slovenci krivi! Sploh čutimo v poslednjem času neko ostro sapo zoper našo stranko in naša dva poslanca. Kdo to sapo dela, ni treba dolgo prašati. Če kmetom kaka reč ni po volji, brž se zlaže liberalni agitator: „To je Einspieler naredil!“ *) In če kje želijo kak most ali kak jéz pri vodi, ali se pritožijo zoper kako postavo, brž pravijo ti agitatorji „bauernbunda“ in liberalcev: „Einspieler in Muri bi bila to lahko dosegla ali zabranila, pa se ne zmenita za svoje volilce!“ S takimi lažmi se slepijo nevedni volilci! Pametni volilci pa vejo, da je v deželnem zboru 36 poslancev, in da kaka reč obvelja, je treba za to 19 poslancev; Einspieler in Muri sta pa samo dva glasa, torej ne moreta nič skleniti in nič zabraniti. Dostikrat sta že kaj modrega in dobrega nasvetovala, pa nemško-liberalna gospóda ju ne poslušata in naredi po svoji glavi, kakor jej bolje kaže. Ne pustite se torej slepiti s tako neumnimi in predrznimi lažmi!

Od Zile. „Mir“ je v svoji zadnji številki že omenil, da je bil letni zbor naše podružnice mnogobrojno obiskan. Prišlo pa bi bilo mnogo več ljudij, ako bi ne bila tisti dan na Bistrici javna dražba po nekem umrlem posestniku in v Črešnjah godba s plesom, ki Zilanom nad vse dopade, da skoro že poskočijo od veselja, ko slišijo kaj o „raju“, t. j. plesu. Nekdo je rekel, da bi Zilani in zlasti Zilanke celó iz nebes šli, ako bi mogli zunaj plesati. Mi pa, ktere pete več ne srbé, smo se na zboru prav dobro imeli, in marsikdo pravi, da je bilo prav lepo. G. Jožef Katnik je v kratkih, jedrnatih besedah udeležnike pozdravil in zborovanje odprl. Nato je zapisnikar, č. g. župnik Vavtižar, mično poročal o delovanju podružnice v preteklem letu. Razvideli smo, da je podružnica vsled smrti ali izseljenja nekaj udov izgubila, a jih vendar še ima nad sto, kar je mnogo, ako pomislimo, koliko hudih nasprotnikov imamo. Potem je g. Ivan Hribar iz Ljubljane, kot zastopnik glavnega vodstva družbe sv. Cirila in Metoda, pozdravil pričujoče in v lepem govoru risal delovanje sv. bratov

in namen družbe, ki se po njih imenuje. Po volitvi načelnštva, v katero so se izvolili zopet skoro vsi prejšnji možje in dva nova: g. Pavel Rauter iz čaške in g. Miklavč iz št. jurske fare, je imel g. dr. Jožef Vošnjak poučen govor, v katerem je prav popularno in dovtipno slikal bedo ljudstva in zlasti kmeta ter nasvetoval kot pripomoček varčnost, delavnost in omiko, ki se dá samo na podlagi materinega jezika doseči in dopolnjevati. Zadnja točka dnevnega reda je bil šaljiv govor o vinu, ki je zbudil mnogo smeha. Po dovršenem zboru smo še dolgo vkup ostali in se pri petju pod vodstvom č. g. župnika Katnika in napitnicah veselili. Prvi je napil g. Hribar v daljšem, prav lepem govoru duhovnom, kmetom in materam, ki naj vsi složno delajo za vero in narod. G. župnik Lutman je napil zastopnikoma glavnega vodstva, se jima zahvalil, da sta prišla pogledat za Karavanke k bratom na meji in jih prosil, da bi se še prav mnogokrat k nam potrudila, kar je g. dr. Vošnjak v veliko veselje tudi obljubil storiti. Č. gosp. župnik Gregor Einspieler, naš neumorno delavni voditelj in deželni poslanec, je v svoji jedernati napitnici — ne, saj to je bil cel govor — navduševal ljudi, naj ohranijo vse častitljive starine, zlasti sv. vero, domačo, národno nošo in materno besedo, in naj se ne dajo nikomur zapeljati, ker samo v edinosti, v skupnem delovanju, ne pa v razprtijah imamo moč in nado do boljše bodočnosti. Vmes je bral č. g. župnik Stembou prav kratkočasno poročilo o imeniku družbe sv. Mohorja, katero bi se dalo tudi drugod v veliko veselje brati, zlasti ako bi se nekoliko okrajšalo in morebiti za naše razmere malo spremenilo. — Težko čakamo, da nam slavno načelnštvo zopet zbor napove. Kaj bi ne bilo poskusiti, nas s kako kratko dramatično igro iznenaditi? Prav lahko bi se dala predstavljati. Korajža velja! Le poskusite; že pojde! Ljudje vam bodo prav hvaležni in tudi podružnica si pridobi novih udov.

Iz Kázaz. (Prvi občini zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Pribloves in okolico), ki se je vršil v nedeljo dné 11. maja t. l., se je sijajno obnesel. Sešlo se je okoli dve sto kmetov in mnogo slovenskega ženstva. Počastili so nas odlični gostje, kakor č. g. duh. svetovalec in župnik Jož. Škrbinec iz Vogerč; g. Ivan Hribar iz Ljubljane kot zastopnik glavne družbe; č. g. Gabron iz Štebna, ki so si za ta shod največ prizadali; g. Vek. Legat z gospo in hčerko iz Celovca itd. Predsednik podružnice posestnik Jože Lipuš p. d. Pižovnik je došle v lepih besedah pozdravil. Potem so govorili č. g. župnik Škrbinec prav ginjaivo, zakaj da se moramo poganjati za verske in slovenske šole. Gosp. Ivan Hribar je zbrane pozdravil v imenu glavne družbe in posebno rotil slovenske matere, naj ostanejo zveste slovenski besedi in stari slovenski šegi. Gosp. Legat je posestnike navduševal za národno idejo in posebno poudarjal, naj ostanejo trdni ob času volitev. Mala gospica Rožica Legatova je deklamovala dve slovenske pesmi ter napravila na navzoče kmete in kmetice mogočen utis. Vmes so podjunski fantje peli prav dobro več slovenskih pesem. Vse je bilo navdušeno za lepšo bodočnost ubogih koroških Slovencev, ki so toliko sto let zdihovali pod pritiskom nemilih jim razmer. Zvečer

*) Tako je v Prevaljah neki „bauernbundar“ rekel, da je poslanec Einspieler vpeljal lovske karte. Kako more on sam kaj skleniti, če mu drugi ne pomagajo?! Uredn.

so se prižgali kresovi in razšli smo se z veseljem prepričanjem, da ima slovenščina v Podjurski dolini še močne korenice. Konečno zahvaljujemo se še vsem udeležencem, posebno pa g. I. Hribarju, ki je prihitel k nam na Koroško ter se ni ustrašil dolge poti, pa tudi ne velikih stroškov. Slava!

Iz Doba. (Toča!) Strašna nesreča nas je zadela v nedeljo 18. t. m. okoli tretje ure popoldne. Prizadete so po hudi toči Pliberška, Vogerška in Švabeška fara. Toča se je vsula brez bliska in grmenja; v malih minutah smo postali popolni siromaki. Uničila je ne samo poljske pridelke, poklestila sadno drevje, ampak celo travo razorala in strehe raztrgala. Še dva dni potem je na debelo ležala. Prosimo slovenske brate za pomoč! Treska in hudega vremena varuj nas Bog!

Poziv in prošnja!

Po tej nesreči uničeni so nekterim našim rojakom vsi poljski pridelki. Prizadeti so kraji, ki so bili že prej od sile revni. Prosimo tedaj vse blage rodoljube, ki premorejo, naj položijo kak majhen dar na oltar krščanske usmiljenosti in domovinske ljubezni do ubogih naših rojakov. Darovi naj se pošiljajo na opravišstvo „Mira“.

Doslej so darovali: Č. g. Jože Škrbinec, duh. svet. in župnik v Vogerčah 5 gld. Č. g. M. Nessler, provizor na Suhi 1 gld. G. Vek. Legat v Celovcu 1 gld. Neimenovan v Celovcu 1 gld. Č. g. Fr. Centrih, župnik v Črni 1 gld. Č. g. Fr. Treiber, kaplan v Celovcu 1 gld.

Iz Krškega. (Slovenskim posojilnicam.) Rad bi sestavil in priobčil pregled o stanju slovenskih posojilnic. V ta namen potrebujem računov teh zavodov od leta 1889. Naši (Krški) posojilnici so sicer došli računi že skoro od vsake slovenske posojilnice, samo od sledečih še ne: Ormož, Šoštanj, Žavec, Slatina, Sevnica, Konjice, Sv. Lenart, Obrtnijsko društvo v Ljubljani, Podbrezje, Ribnica, Slov. Plajberg in Šmihel. Lepo prosim, da bi mi še navedeni p. n. zavodi svoje račune od l. 1889 poslali blagovolili.

V Krškem, 8. maja 1890.

Ivan Lapajne.

Iz Braslovč. (Javno zahvalo) izreka tržka občina Braslovče slavni zavarovalni banki „Slaviji“ za v rabo prejeto brizgalnico. Župan: Fr. Rojnik.

Kaj dela politika.

Delegacije so sklicane za 4. dan junija; češki deželni zbor zboruje od 19. maja. Poslednji ima jako važno razpravo, namreč spravo med Čehi in Nemci. Med Čehi se je veselje za spravo čisto razkadilo, odkar so spoznali, da hoče vlada le Nemcem ustrezati, Čehi pa naj bi le povsod odjenjali. Tudi to je žalostno, ker se čedalje bolj vidi, da vlada ne misli na spravo po tistih deželah, kjer Nemci stiskajo Slovane; samo na Češkem se jej je sprava potrebna zdela, ker so bili Nemci od spodaj. Če pa sprava ni taka, da bi bila oba naroda zadovoljna, taka sprava ni resnična, ni odkritosrčna in ne more imeti obstanka. — V državnem zboru je poljedelski minister grof Falkenhayn govoril lepe besede. Rekel je,

„da vlada ne bo mogla braniti sedme zapovedi, ako se ne bodo spolnovale in spoštovale tudi druge zapovedi. Ako brezverci spodkopujejo vero v Boga in pokorščino do gosposke, potem tudi bogatini niso varni, da zdijano ljudstvo čez nje ne pade in jim vse pobere. Vlada nema toliko moči, da bi krotila vse milijone revnega ljudstva, če tisto nema več vere.“ To so pač resnične besede, pa čudno je to, da ravno bogatini, ki se imajo brezverske druhali najbolj bati, imajo sami najmenj vere in še s tisočaki podpirajo take liste, ki trosijo nevero med ljudstvo. Oni si tedaj sami svoj grob kopljejo. — Dr. Smolka, predsednik državnega zbora, je zbolel. Mož je že star in težko, da bi še kedaj predsedoval. — Dolenjsko železnico je državni zbor potrdil. Kakor se kaže, bodo pa Kranjci še drugo železnico dobili. Od vseh strani prihajajo na Dunaj prošnje za železnico iz Divače v Loko. Tako prošnjo so izročili tamošnji prebivalci, potem Celovčani in nedavno tudi Graška kupčijska zbornica. Poslednja prosi tudi za to, naj se razširi tržaška luka (pristanišče). — Svitli cesar so prevzeli pokroviteljstvo za razstavo v Pragi, ki bo prihodnje leto. — Delavci bodo počasi vendar nekaj dosegli. V Filadelfiji v severni Ameriki se je tesarjem, katerih je tam 2000, že privolilo, da bodo le po osem ur na dan delali. V Londonu se je zbralo 300.000 delavcev in so tirjali osemurni delavnik. Nekteri rokodelci, kakor tesarji, kovači, fužinski delavci in taki se res v osmih urah dovolj utrudijo; za vse rokodelce pa to ne bo šlo. Na pr. krojači imajo le v gotovih časih dosti dela, včasih pa nič. Če bodo pa še v dobrem času le osem ur delali, koliko bodo pa naredili? Ako kdo obleko hitro potrebuje (na pr. za ženitovanje, potovanje itd.), pomočniki pa ne bodo hoteli čez uro delati, potem pojde tisti človek k Judu in si bo kupil storjeno obleko, krojaški mojster pa se bo pod nosom obrisal. Vse se pač ne dá po enem kopitu urezati.

Na Francoskem se je začelo prijateljem generala Boulangerja na slabo obračati. V Parizu so pri mestnih volitvah čisto propadli. Ljudje mu zamerijo, da je zbežal iz dežele, ko ga je oblast lovila. Če je nedolžen, pravijo, čemu se sodnije boji? — Na Nemškem je zdaj zbran državni zbor. Cesar je v svojem nagovoru poudarjal, da on le mir želi, in da se vojske ni bati. Čudno pa se s tem ujema, da bo Nemčija spet pomnožila svojo vojsko, zlasti topničarstvo za 70 baterij; pomnožila pa se bo tudi pehota in konjica. O miru govorijo, za vojsko se pa pripravljajo. — Angleški list „Times“ hoče vedeti, da bo ruski car svojo politiko premenil. Zvezati se hoče z Nemčijo, ker se na francosko vlado in nje obstanek ni zanašati. Mi seveda ne vemo, koliko je na tem resnice; res je pa, odkar je Bismark odstopil, prenehalo tudi zabavljanje nemških listov zoper Rusijo. Zdaj pojde Viljem v kratkem na Rusko, in mogoče, da se oba cesarja porazumeta. — V nemški gosposki zbornici je grof Pfeil ostro govoril zoper Jude. Rekel je, da preveč Judov študira, nazadnje bomo same Jude za gospode imeli. Zbornica je njegovim besedam pritrdila. — Na Laškem se prvi minister Krispi močno maje, padel pa še ni.

Gospodarske stvari.

Koroška gozdna in vodna postava.

(Sklenjena v deželnem zboru in razglašena 1. marca 1885.
Dež. zak. št. 13., str. 43.)

(Konec.)

IV.

Poraba rek in potov za gonjo lesa.

§ 16. Za tiste vode, po katerih se večkrat les in drva splavljajo, daje deželna vlada po dogovoru z deželnim odborom v meji obstoječih postav potrebne splošne ukaze, ter se pri tem ozira posebno na to, da se ne poškodujejo bregovi, mostovi, brambe in vodne stavbe, kedar bi prišla visoka voda.

V.

Kazni in konečne določbe.

§ 17. Kdor to postavo ali uradne ukaze, ki se na to postavo naslanjajo, prestopi, se bo kaznoval ali po kazenskem zakonu, ali pa mu okrajno glavarstvo prisodi globo od 5 do 200 gld., ali pa zapor od 1 do 40 dni. Kazen se sme tudi s tem poostriti, da se kaznjivemu posestniku odvzame, ves ali en del tistega lesa, kar ga je protipostavno že posekal, zravnal ali že iz gozda spravil.

Če se je vsled prestopka naredila velika škoda ali nevarnost za javne koristi, sme se globa povišati do 500 gld., zapor pa do treh mesecev, in lahko se izreče, da posestnik zgubi les, kar ga je že posekal, in po vrhu se mu vzame še pravica, dalje sekati in les iz gozda spravljati. Če bi kaznjivi posestnik ne imel s čim plačati, spremeni se globa v zapor, tako da mora za vsakih 5 gld. 24 ur sedeti, pa ne čez tri mesece. Globe in denar, ki se skupi za zapadli les, pridejo v deželni kulturni zaklad.

Zraven globe (denarne kazni) mora krivec plačati tudi škodo, ki jo je naredil pri svojem nepostavnem ravnanju, če se cela reč ne izroči civilni sodnji. Proti odloku politične oblasti je prizadetemu odprta pravna pot priziva (pritožbe).

§ 18. Zastara pa preiskava in kazen za prestopke ter postave, če je minulo že šest mesecev od časa tega kaznjivega dejanja, pa krivec ni bil o tem še zaslisan. Dolžnosti pa, ki izvirajo iz te postave, ne zastarajo nikoli.

§ 19. O prizivih (pritožbah) zoper odloke in kazni okrajnih glavarjev v zadevi te postave razsojuje v drugi vrsti deželna vlada, v tretji vrsti poljedelsko ministerstvo. Če so pa s kaznijo združene razsodbe zastran odškodnine za storjeno škodo, potem v tretji vrsti razsojuje ministerstvo notranjih zadev v porazumljenju s poljedelskim ministerstvom.

Priziv (pritožba) se mora uložiti ustmeno ali pismeno v 14. dneh pri okr. glavarstvu. Če deželna vlada kazen potrdi ali olajša, potem ni več pritožbe na višje mesto.

§ 20. Če je oblast na podlagi te postave kaj prepovedala, se prepoved s tem ne pretrga, ako kdo pritožbo uloži. Če pa oblast kako delo zapove, in se dotični pritožbi, preložena je navadno dolžnost do tega dela, dokler se ne reši pritožba. Če je pa kaka nevarnost, sme oblast uklub pritožbi zaukazati, da se delo precej izvrši.

§ 21. Ta postava pa ne velja za take kraje, kjer so taki hudourniki, ki so uradno prišteti tistim

hudournikom, o katerih velja postava od 30. junija 1884, drž. zak. št. 117. Ta postava ima svoje posebne kazni in globe.

§ 22. Tej postavi se morajo klanjati tudi pogodbe, ki so bile sklenjene pred razglasom te postave. Izjemo zamore politična oblast pripustiti le za take pogodbe, ki so jej bile naznanjene v treh mesecih, potem, ko je naštel kraje, ki spadajo pod to postavo. (Tiste je naštel dne 27. avgusta 1885.)

§ 23. Da se ta postava izvršuje, skrbita poljedelski in minister notranjih zadev.

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Opozorujemo na prvi shod našega političnega društva, ki bo dne 8. junija pri Postržišniku. (Glej vabilo na prvi strani.) Rodoljubi, pridite v obilnem številu! Zaupni možje za politično društvo blagovolijo naj se hitreje oglašati in odgovarjati na dotična pisma. Volitve so blizu; treba je, da se že prej uredimo! Prosimo tudi rodoljube, naj poslušajo in pozvedujejo, s kakimi pregovori in obljubami nasprotniki naše volilce begajo, da jim zamoremo v listu in na shodih nasproti stopiti. — Poštnege sla (póta) je napadel potepuh Kofler pri Skočidolu, da bi ga oropal. Ker pa sel ni nič denarjev imel, ga je potepuh zopet izpustil. Koflerja že imajo. — Stlačilo je nekega delavca v Prevaljah. — Pri Mohličah je delavec Tomaž Zablachan iz Galicije v Dravo padel in utonil. — Ustrelil se je v Celovcu desetnik (korporal) Pichler domačega polka. — Potrjena je postava, da sme mesto Celovec 900.000 gld. na posodo vzeti. Zasipali bodo mestne rove in zidali nove hiše. Tudi klavnico mislijo zidati. — Beljačani bodo tudi 200.000 gld. na posodo vzeli. — Celovski mestni zbor in koroška kupčijska zbornica sta odposlala prošnjo na kupčijsko ministerstvo, naj se zida železnica iz Divače v Loko, in potem naprej čez Tržič in Ljubel v Celovec. — Druga deputacija je šla iz labudske doline na Dunaj prosit, naj se labudska železnica podaljša do Zeltwega na Štajerskem. — Vreme imamo letos še ugodno, polje lepo kaže; Bog daj boljše letino, ko lani! — Občina Št. Jakob je izvolila za častna občana č. g. J. Pečnika, župnika v Podgorjah, in č. g. dr. V. Janežiča, višjega vojaško-štabnega zdravnika v Terezinu. — V Pokrčah snujejo „bauernbundarji“ posojilnico. Kakor se vidi, hočejo povsodi uriniti svoje posojilnice, kjer naših še ni. Naši rodoljubi v Ziljski dolini, Velikovski okolici itd. zdaj nimajo nič več časa zgubiti! Ako brž ne delajo, jih bodo nasprotniki prehiteli. — Točo so imeli na Dholic, v Poračah, v Timenici, Št. Tomažu in na Magdalenski gori.

Na Kranjskem. Za kapelico v Kočevju pri Dobrempolju so svitli cesar podarili 100 goldinarjev. — Govori se, da bo vlada že jeseni predložila postavo o izsuševanju ljubljanskega močvirja. Bog daj, da bi bilo res! — Glasbena Matica misli letos enkrat napraviti slavnost v spomin slovenskega skladatelja Petelina (Gallusa), ki je pred 300 leti živel v Pragi. — Zdravnik dr. Homan se je preselil iz Trebnega v Brdo. — V Št. Petru na Krasu je burja zvonik razkrila. — Na Blokah dobijo nov, kameniten oltar. — Pri Košani je utonil

24letni kmetski fant Jože Sever. — Po Dolenjskem je veliko veselje, da je državni zbor potrdil zidanje dolenjske železnice. Vse je hvaležno posl. Šuklje-ju, da se je tako moško potegoval za to reč, dokler je ni dosegel. Tukaj se vidi razloček med nemškutariskim in slovenskim poslancem. Včasih so Dolenjci Dežmana volili, ker jim je obljubil železnico. Pa ostalo je le pri obljubi. Zdaj pa volijo slovenske poslance in so železnico res dobili. — Na Bledu je nek poštenjak našel 310 gld. — Na Dolenjskem je nek revni delavec vinograd, ki je 300 goldinarjev vreden, kupil za 10 gld. To pa je prišlo tako: Delavec je gospodarja vprašal, za koliko bi dal vinograd. Posestnik, ki je bogat mož, si je mislil: „saj ti še 10 krajcarjev nimaš v žepu“, zato mu reče: „Tebi ga dam za 10 goldinarjev, če ga precej plačaš!“ Pa bogatin se je opek. Bilo je sedem prič zraven, delavec seže v žep in našteje posestniku deset rajniš na roko. Kupčija je bila sklenjena. Gospodar se je močno kesal in je kupil vinograd za 100 gld. nazaj, ker je vedel, da pri sodnji nič ne opravi.

Na Štajerskem. V občini Škoflja ves pri Celju, kjer so do zdaj kraljevali nemškutarji, so letos Slovenci zmagali. Živio! — V Celju so bili slovesno umeščeni novi opat č. g. Ogradi. — V Jarenini snujejo bralno društvo. — Nemškutarji v Konjicah so napravili podružnico za „Südmark“. Slovence hočejo spodrivati in preganjati, naj se tudi Slovenci izogibajo njihovih prodajalnic in gostilnic! — V gorenji savinjski dolini razsajajo osepnice (koze). — V Celju se je ustrelil privatni uradnik Fr. Hrašovec. — V Tepini pri Konjicah je neka hudobna žena s pomočjo svojega ljubimca ubila svojega moža. — Stolni župnik v Mariboru so postali č. g. Bohinc, dozdaž dekan v Braslovčah. — Pri Ormožu se je na mostu razbil plav (flos); eden plavcev je utonil, štirje so se rešili. — Slovenske šole so dobili v Grižah, v Kalobju, Šmartnu, Št. Pavlu in pri Novi cerkvi. — Na Podplatu pri Poličanah dobijo pošto. — Utonil je kočar Mat. Železnik pri Slov. Gradcu. — „Deutsche Wacht“ je napadla južno-štajersko hranilnico; ta je uredniku poslala popravek, pa ta ga je priobčil v skaženi obliki. Hranilnica je tožila; urednik je bil pri okr. sodnji obsojen, pa se je pritožil na okrožno sodišče in tam je bil oproščen. Hranilnica pa se je pritožila na najvišje sodišče na Dunaju, in tam je bila razsoda celjskega sodišča ovržena. Tako je na zadnje vender le dr. Srncec zmagal. Štajerski Slovenci imajo pač tudi hudo vojsko.

Na Primorskem. Usmiljenim sestram v Gorici so svitli cesar podarili 300 gold. za kapelico, ki jo hočejo zidati. — V Pulj so dobili narodnega odvetnika dr. Leginjo. — Doktor zdravilstva je postal g. Defranceschi iz Ajdovščine. — Dr. Svida je postal ravnatelj latinskih šol v Pulju. — V Števanu pri Trstu se je utrgala plast zemlje in podsula dva delavca. Enega je brž zadušilo, drugi je težko ranjen. — V Trstu so zaprli 18letno dekle, ki je umorila svojega novorojenca. Doma je iz Novega mesta. — Delavsko podporno društvo v Trstu ima 973 moških in 193 ženskih udov, ter 18.239 gld. premoženja. — Pri pevski veselici, ki so jo napravili tržaški Slovenci, se je nabralo za družbo sv. Cirila in Metoda 507 gold. Vsa čast tržaškemu rodoljubom! — Točo so imeli v Iderski,

Volčah, Rutah, Brdih, Merniku, na Livku in Vrhovlju.

Po drugih deželah. Sviti cesar so podelili nadvojvodi Franc Ferdinandu peš-polk št. 19, nadvojvodi Karol Štefanu peš-polk št. 8, nadvojvodi Evgenu peš-polk št. 41. Nadvojvoda Franc Ferdinand postal je polkovnik pri huzarskem polku št. 9, nadvojvoda Karol Štefan v Pulji pa kapitan. — Na Dunaju, na Češkem, Moravskem in v Šleziji so v velikem strahu pred delavci. Vojaki so povsod razpostavljeni, kjer je dosti tovaren. — V Solnogradu bo volitev novega nadškofa menda 20. maja. — Število volkov v Rusiji se ceni na 170.000. Lani so raztrgali 203 ljudi in brezštevila živine in divjačine. — V Inomostu so bili nedavno pretepi med vojaki in civilisti.

Poslano.

(Za dopise pod tem naslovom ne prevzema uredništvo nikake odgovornosti.)

Liberalni časnik „Freie Stimmen“ se je v štev. 36. od 3. t. m. mene spomnil in me s tem-le člankom počastil: („Erbauliches aus dem Gailthale.“) Ueber das bedauerliche Treiben des bekannten Pfarrers Dr. Lutmann in Görz wird uns von verlässlicher Seite berichtet: Der Pfarrer von Görz, Herr Dr. Lutmann, hat heuer aus Anlass der Osterbeichte an alle grösseren Besitzer seiner Pfarre, von denen er meinte, dass sie die Beichte noch nicht abgelegt hätten, Briefe gerichtet, worin er sie zur Osterbeichte aufforderte und dabei in bekannter Manier ihnen die Hölle heiss machte. Auch hält er von Zeit zu Zeit bei verschlossenen Kirchenthüren Predigten nur für Jungfrauen und gibt ihnen Belehrungen, die kein anderes sündhaftes männliches und weibliches Ohr als nur das des Pfarrers hören darf. Nicht einmal die Mütter haben Zutritt. Und als unlängst zwei Jungfrauen ausblieben, weil sie die Androhungen des Pfarrers nicht gar zu ernst nahmen, verfluchte er an einem Sonntage in einer allen Gläubigen zugänglichen Predigt die jungen Bursche (slovenica! kje si?) und donnerte von der Kanzel über die Menschen, dass es ein Scandal war. Das sind die Priester der Liebe und Menschenversöhnung! — Wir haben diesen Zeilen, deren Richtigkeit uns mehrfach bestätigt wird, nichts hinzuzufügen.“ — Tudi meni bi ne bilo treba nič drugega omeniti, kakor to, da je ta članek od začetka do konca deloma zlagan, deloma pa tako presneto neumno zavit, da človek lahko spozna hudobnost in duševno zrelost njegovega pisalca in urednika, ki s takimi slovničnimi in logičnimi pokvskami polni predale svojemu listu. Da pa častiti bralci „Mira“ spoznajo, kako resnicoljubni so naši nemškutarji, hočem samo te-le neresnice navesti: 1. Ni res, da sem vsem večim posestnikom, o katerih sem menil, da še niso opravili velikonočne spovedi, pisal, ker pisal sem samo trem kmetom, enemu polukmetu, trem kajzarjem in enemu, ki ničesar nima razun — štirih nezakonskih otrok, katerih dva še živa. Pisal sem jim, ker sem za gotovo vedel, da že mnogo (trije že več kot dvajset) let niso bili pri spovedi in trije med njimi nikdar ne gredo v cerkev; drugi pa storijo to samo vsake kvatre. Ako bi bil g. Dobernik v moji fari, bi bil, če bi bilo treba, tudi njega na velikonočno dolžnost opomnil. 2. Res, da imam včasih nagovor za ude deviške družbe preblazene Device Marije, a ni res, da se to godi pri zaprtih vratih. Ako dopisnika boli, da ne smejo tudi drugi slišati teh nagovorov, pripravljen sem njemu in onim trem znanim prestestnikom in ob enem kolovodjem liberalcev dovoliti, da me smejo vsikdar poslušati, tedaj tudi kedar imam govor pred deviško družbo. Pa žal, da bi bilo moje dovoljenje ali celo povabilo zastonj, ker taki ljudje bežijo pred pridigo, kakor beži pred križem tisti, ki ga slikajo z rožički in repom. 3. Ni res, da sem kdaj devicam „grozil“, tedaj tudi ni res, da ste dve „izostali“ (kje? ako hočete, da vas razumem); pač pa je res, da sem moral meseca novembra eno in meseca marca drugo zavoljo njunega vsem znanega nesramnega obnašanja, ki ni ostalo brez sadu, iz deviške družbe izključiti. 4. Ni res, da sem „mlade fante preklel“; resnica pa je, da sem moral nekatere fante, ki prav ude deviške družbe dražijo in hočejo jih zapeljati, okregati, kar so tudi zaslužili. To sem storil v praznik Marijinega oznanjenja med navadnimi oznanili, tedaj ni v nedeljo, ni med pridigo. Do-

pisniku, ki trdi, da sem fante „preklel“, svetujem, naj pridno posluša pridige in krščanske nauke, potem bo morebiti vedel, kaj se pravi kleti in koga prekleti? — Občudujem g. urednika, da ga ni sram take reči tiskati in skrb za poštenje devic in spolnovernosti imenitnih in ostrih zapoved imenovati „obžalovanjavredno“ (bedauerliches Treiben).

Ljuba tetka „Freie Stimmen“! Drznem se spovedati se, da sem brez Vašega dovoljenja v nedeljo 11. t. m. v farni cerkvi in v Strajivesi oznanil, da za krstne botre ne sprejemam tistih, o katerih vem, da ne spolnujejo svoje velikonočne dolžnosti. Vsakdo lahko spozna, da tisti, ki se sam ne zmeni za svoje krščanske dolžnosti, ne more ponujati potrebnega poroštva, da bode krščence krščanski izrejal, ako bo treba. Ker pa stare tete imajo včasih posebne muhe v glavi in Vi morebiti ne boste z mojim sklepom zadovoljni, hočem se popobljati — ako izmed meni izročene črede kozli ne bodo več zahajali v zelnik in Vi ne boste več vtikali svojega nosa v stvari, za ktere sem samo Bogu in svojim cerkvenim predstojnikom odgovoren. Preljubeznjiva moja tetka! ne morem se posloviti, da bi Vam ne izrekel svoje srčne zahvale za veliko milost, da ste se me zopet spomnili, ker častno je za vsakega duhovna, ako mu Vi svoje lepe zobe pokažete. Prosim, da bi se me tudi v prihodnjici še kdaj spomnili, ker ni misliti si ne morete, kako močno me veseli, ako me Vi vzamete med svoje čeljusti in Vas jaz v šali malo po lepem nosku krcnem. Samo ne jezite se, ker jeza škodi vsakemu, najbolj pa starim tetam, ki z eno nogo že stojé v grobu. Zato za zdaj z Bogom!

V Gorjah, dné 13. maja 1890.

Matej Lutman, župnik.

Poslano.

Preiskava in obravnava pred c. k. okrajno sodnijo v Celovcu dné 5. maja je dokazala, da sem bil jaz čisto po nedolžnem obrekovan od nekterih ljudi, da jaz nisem tisti, ki je nektere duhovnike opeharil za nekaj goldinarjev. To naj zvejo vsi sosedi, da ne bo po krivici kak sum na meni obvisel. Vsaki krajcar se dá povrnuti, zgubljena čast pa težko kedaj. Zato svarim vse lahkomišljene in hudobne jezike: če bi me še kateri sumničil, ga bom precej tožil zavoljo obrekovanja.

Rupert Nusar na Radišah.

Slavno uredništvo „Mira“!

Podpisana prosita po paragrafu 19 postave za tisk za popravek Vašega dopisa iz Črne „Nemška kultura“ v zadnjem listu št. 9 od 10. maja t. l.

1. Lažnjivo je, da bi bili gozdarji in učitelji z mirjali kmeta.

2. Lažnjivo je, da so izrekli, da oni izvoljeni krojač ni nič vreden.

3. Lažnjivo je, da mi ne damo miru. Tudi tačas (zadnjega dné sušca t. l.) je le kmet prišel v našo družstvo in se nepovabljen vsedel k naši mizi in začel o šoli in volitvi govoriti.

5. Vprašali smo kmeta samo, zakaj ni same kmete volil, temveč krojača in črevljarja in se potem pritožuje, da kmetje v občenem zboru premalo veljave imajo.

Črna, 14. maja 1890.

Peter Hriberschek, Math. Wurzer,
šolski vodja. nadgozdar.

Štev. 20.

Slav. Uredništvo „Mira“ v Celovcu!

V št. 9 Vašega časopisa od 10. maja t. l. je izhajal člen z napisom: „Kako se lovijo podpisi“, kateri govori v neki vlogi čveterih šolskih svetovalcev občine Kotljske.

Ker je tisti jako neresničen, zahteva podpisani šolski svet z ozirom na § 19 za sledečo popravo v prihodnji številki „Mira“:

Ni res, da je tukajšnji učitelj France Samonig, kot tajnik šolskega sveta, upoklican sejo s tremi svetovalci zatega del, da jim je oznanil obstajo sedanje metode v tukajšnji šoli, temveč je vzrok te seje samo podpisani načelnik, in je omenjeni učitelj le to zapisal, kar se govorilo in potrdilo.

Imenovani učitelj je namreč samo Franceta Dvornik-a k sebi poklican zaradi nekih sadnih drevesc. Drugi trije svetovalci, med njimi tudi podpisani načelnik, so imeli z učiteljem v družih zadevah za govoriti.

Pri tej priložnosti je omenil podpisani krajni šolski načelnik vedno utikanje občinskega odbora Tolskega Vrha v naše šolske zadeve in priporočal sedanjo metodo iz pripravljanja ne samo za dobro, temveč za izvrstno. Tistih misli je bil tudi Martin Kuhar tistega dne in davno poprej pred pričami. France Dvornik in Janez Janet pa sta izrekla, da sta po svojih otrocih, kateri tukajšno šolo obiskujejo, prepričana o izvrstni metodi učitelja Samoniga, in da njej nobene poprave ne želita. Te izreke so bile po ukazu podpisanega protokolirane, in jih omenjeni trije svetovalci nikoli in nikakor zanikavati ne zamorejo, akoravno so, prisiljeni od tukajšnega g. župnika Pogačnika, svoje podpise preklekali.

Da se v 6 ali 8 letni šoli tudi besedi ni zgubilo ali pisalo, potrdi lahko visoki c. k. deželni šolski svet, kateri je še tisti dan protokol sprejel.

Da učitelj in tajnik šolskega sveta, gospodu župniku (poklican od Martina Kuharja) ugled v dokončani protokol ni dovolil, je razumljivo, ker imenovani župnik niso izvoljen ud šolskega sveta, tedaj v tej reči tudi nobene pravice imajo. Tudi Francetu Dvorniku se ni moglo drugi dan postreči, ker ni bilo prepisa ali koncepta.

Iz tega se vidi, da je tukajšnji učitelj o tej sklenitvi šolskega sveta brez upliva, in torej je tudi neresno, da je se tistih besed poslužil, katere so se v Miru brale.

Ako tisti čveteri svetovalci za 3letno slovensko šolo prosijo in se ob enem prošnji občinskega odbora pridružijo, katerega od 5letne slovenske šole govori, gotovo ne vejo kaj delajo.

Podpisani šolski svet spozna tudi za laž, da se bi imel učitelj Samonig v občinske zadeve utikati, kakor je bilo za brati v omenjeni številki Mira, ker je istina, da se imenovani učitelj še pri nobeni volitvi ni vdeležel; da je se pa branil izročiti uradnega pečata, to je za prav spoznal c. k. glavni šolski svet z ukazom od 3. aprila 1890 št. 496 kateri se glasi: „Seje krajnega šolskega sveta se imajo vedno v šolskem posloju izvršiti in tudi vsi akti in uradni pečat tukaj pod ključem shraniti.“

Krajni šolski svet v Kotljah,
dné 18. maja 1890.

Načelnik: Franc Večko.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Faro Meiselding je dobil č. g. Jožef Bergmeister. V službo so stopili č. gg. novomašniki: Mart. Krejči za kaplana v Prevaljah; Pav. Six za kaplana v Hüttenbergu; Ant. Žak za kaplana v Hodišah; Štef. Bayer za kaplana v Doberli vesi; Jožef Ehleitner za kaplana v Himmelbergu; Vacl. Vakovsky za kaplana v Dravogradu; Rob. Klimš za kaplana v Trgu; Fr. Schreiber za kaplana v Pusarnici; K. Kirchmaier za kaplana v Železni Kapli; Primož Matevžič za drugega kaplana v Prevaljah; Franc Vacha za kaplana v Motnici, in Janez Pajdar za kaplana v Zagorici. Prestavljeni so č. gg.: Ludvik Pirker, kaplan pri sv. Hemi, za kanonika v Strassburg; kaplan Št. Sakelšek iz Železne Kaple v Žabnice; provizor Ign. Witzman iz Št. Lovrenca pri Reichenau v Št. Lovrenc v Lesah; kaplan Jož. Riederer iz Trga za provizorja pri sv. Lovrencu pri Reichenau; kaplan K. vitez Steinberg iz Pusarnice za provizorja v Zwickenberg; kaplan T. Stufka iz Motnice za provizorja na Dobrač; kaplan Fr. Buben iz Zagorice v Sovodje; kaplan Jak. Kunež iz Sovodja za provizorja v Malthein. Strojno bodo oskrbovali duhovniki pri Devici Mariji na Jezeru.

V a b i l o.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Šteben na Zili in okolico

napravi na lepo nedeljo dne 8. junija **shod z veselico** pri Petnoštraru v Štebnu ob 4. uri popoldne po tem-le redu: 1. Pozdrav načelnika. 2. Razni govori in nasveti. 3. Poučni govori. 4. Prosta zabava. Uljudno so vabljeni društveniki in taki, ki mislijo še pristopiti. **Odbor.**

Loterijske srečke od 17. maja.

Linc	46	8	80	31	14
Trst	6	5	10	4	60

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:

pšenica po . . .	5 gld.	60 kr.
rž	5	—
ječmen	4	90
oves	2	90
hejda	—	—
turšica	4	20
pšeno	—	—
proso	—	—
grah	6	—
repica	1	20
fižol, rudeči . .	6	40
Deteljno seme	37 do 41 gld.	
100 kil.		

Sladko seno . .	2 gld.	80 kr.
kislo	2	10
slama	1	90
meterski cent	(100 kil.)	

Frišen špeh kl. —	gld.	66 kr.
maslo	1	—
mast	—	75

Navadni voli	110—104 gld.
pitani voli . .	120—190
junci	60—80
krave	60—120
junice	50—70
prešički	5—15

Današnja številka obsega deset strani.

Oglasila.

„Politični katekizem za Slovence“

je prišel ravnokar na svitlo v Mohorjevi tiskarni. Priporočam se sam po sebi posebno županom, občinskim tajnikom, občinskim svetovalcem in odbornikom, krajnim šolskim svetovalcem in sploh vsem zavednim Slovincem, ki se zanimajo za javne zadeve, ker prinaša pouk o šolah, o volitvah za občine, deželne zbornice, državni zbor in še mnogo drugega. Knjižica ima 104 strani v mali osmerki in velja le 20 kr., po pošti 25 kr.

Cena knjige se je nalašč tako nizko nastavila, da si jo zamore vsak kupiti. Udje našega političnega društva, kolikor jih pristopi, bodo knjižico zastonj dobili. Vendar pa so rodoljubi prosi, naj knjižico širijo med ljudstvo, deloma zato, da se narod politično izomika, deloma pa, ker je čisti dobiček namenjen našemu političnemu društvu, ki bo za svoje delovanje pomočkov zelo potrebovalo. Naročila na knjižico naj se pošiljajo Mohorjevi tiskarni. Da ne bo treba vsake knjižice posebej pošiljati, želeli je, da bi jih rodoljubi vsak za svoj kraj po več na enkrat naročili.

„Politični katekizem“ je najbolje in najceneje naročati s poštnimi nakaznicami. Posamezne iztise naročevati po poštnem povzetju, je nepremišljeno, ker je poština predraga in velja knjiga potem še enkrat toliko.

Malo posestvo na prodaj.

Tik državne ceste je na prodaj hiša z njivo, travnikom in gozdnim deležem (vse vkup obsega 9 oralov in 97 štirjaških sežnjev) pod dobrimi pogoji. Kje? pové uredništvo „Mira“.

Kmetija na prodaj. Zidana hiša in hlev, 9 oralov setve, 7 oralov travnika in 9 oralov gozda. Vse vkup 25 oralov svetá in veliko mladega sadja. Oddaljena deset minut od kisle vode (Römer-Quelle). Natančnejše o tem pove Sil. Svetina, fara Kottlje, pošta Kottelach.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Postranski zaslužek

ki vedno raste in mnogo let trpi, si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje (dosluženi orožniki imajo prednost), ki pridejo z ljudstvom mnogo v dotiko. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: „G. S. 1890, Graz, post. rest.“

Služba mežnarja in organista se oddá v Kneži. Prosto stanovanje, 4 oralov zemljišča in nekaj v denarjih. Oglasila naj se pošiljajo na farno oskrbnišstvo v Kneži (Grafenbach). Pošta Griffen (Griffen).

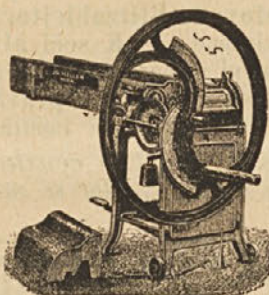
Cement za zidarje

iz Črne, kjer se najboljši izdeluje, se pri meni dobi na drobno in debelo po tovarniški (fabriški) ceni.

Ig. Paar, trgovec v Pliberku.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive, vinske in sadne stiskalnice, naprave proti strupeni rosi, mlini za grozdje in sadje, najnovejša sestava v raznih velikostih.

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd.

Sušilne priprave za sadje in sočivje, avtomatično zeleno krmo,

stiskalnice za kope, Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene in po tovarniških cenah

Ign. Heller,
Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko. Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Stiskalnice za zeleno pičo in žir

Bluntov patent, za ohranjanje raznih pič,

sladkih in zelenih, detelje, turšice, repnih peres itd. so odlična iznajdba tekom enega leta. Ne pozabiti nove dóbe, smo ohraniti si posebno

dokazana
s prakso, ter veliko koristijo kmetijstvu;

dokazano
je s tem, koliko strojev smo dosedaj prodali, kakor tudi z mnogostevilnimi sijajnimi spričevali oblastnih in kmetijskih prvakov.

700

komadov prodali samo v Nemčiji in Avstro-Ogerski, kar dokazuje njihovo korist in važnost.

repna peresa
kajti zadnjeletni poskusi so pokazali, da so repna peresa

izvrstna zimskakrma.

Navodila rabe, ki jamčijo gotov uspeh, kakor tudi prospekte, ocene in spričevala gratis in franko.

PH. MAYFARTH & Comp., tovarne kmetijskih strojev,

Dunaj, II., Taborstrasse 76.

Frankobrod ob M. in Berlin N.

edini opravičeni izdelovatelj stiskalnic s samostojno in nepretrgano delujočim navornim pritiskom, patent Blunt.

Živinski in kramarski sejem

bo v Lučah pri Gornjemgradu v torek po binkošti, t. j. 27. maja.

Franc Sadnikar,

trgovec z železjem v Celovcu
(Burggasse šte. 7)

priporoča po najnižjih cenah grobne križe, trpežno pozlačene, v raznih velikostih. Raznovrstno železo, kovane šinje za kola, podvozi, puše za kola, žlajfe, cokle, sploh železo razne debelosti in širskosti za vsako potrebo. Lopate, krampe, motike, sekire, capine. Žage z najboljšega jekla. Pile za žage, razna orodja za hišo in rokodelce. Kovanja za okna in vrata. Kovane in čevčnaste žeblice. Raznovrstna kuhinjska posoda z vlitiga in kovanega železa. Strelovode (Blitzableiter) v ognju pozlačene. — K seči ali košnji in žetvi priporočam sloveče bistrisrške kose in srpe ter prava

bergamaška kamenja (oslé) za brušenje taistih.

Na željo razpošiljam od križev tudi cenike in obrise poštne prosto vsakemu, kdor se zanje oglasi.

Natorna vina,

za katerih pristnost dober stoji,

prodaja

Edv. pl. Moser,

stari trg šte. 23,

v večjih ali manjših sodih, po najnižjih cenah.

Kmetija na prodaj.

Friceva kmetija na Lipji (Lippendorf), v obsegu 27½ oralov, med tem 13 oralov lepega gozda, se iz proste roke prodá. Več pove posestnik Janez Sive p. d. Frice v Lipji, pošta Ruda v Velikovškem okraju.

Kajža s tremi ali več birnov grunta, malo travnika in kake tri johe gozda, prodá se za ceno 600 gld. — Natanjčeneje o tem pove Matija Rozar p. d. Rauc v Klančah, pošta Galicija na Koroškem.

Skladbe Gregorja Rihar-ja,

napevi za praznike celega leta, razni napevi Marijini, obhajilni, napevi za praznike svetnikov, 21 latinskih himnov za praznik sv. Rešnjega Telesa (za moški in mešani zbor), več sv. maš itd. se dobé le še pri podpisnem.

Franc Rihar, kaplan

v Podbrezji (pošta: Birkendorf bei Podnart).

Kupčijsko naznanilo.

Usojam si naznaniti p. n. občinstvu, da sem kupil trgovino **g. K. Ritter-ja** v Dunajskih ulicah v Celovcu, in priporočam svojo

bogato zalogo

tkanega in sploh oblačilnega blaga, kakor sukna, kotenine in razne oblačilne priprave; visokočastito duhovščino opozorujem na svojo bogato zalogo črnega toskina, peruina in blaga za talarje. Postrežem pošteno in po ceni. — Z dežele naročeno blago se brž po pošti odpošlje. Izgledki (muštri) se pošiljajo zastonj in franko.

Z odličnim spoštovanjem

J. Tschernitz.

Prečastiti duhovščini

in vsim cerkvenim predstojnikom priporočam podpisana svoja bogata zaloga mnogovrstnega blaga, vsakršno cerkveno obleko, ter tudi izdelane mašne plajšče, pluviale in dalmatike; bandera, baldahine in banderčeka pred sv. Rešnjim Telesom. — Dalje imam v zalogi blago in izdelano cerkveno perilo, kakor albe, koretije, korporale in raznovrstne rutice. Staro cerkveno robo jemljem tudi v zameno ali v popravo in predelovanje, kakor kdo želi; sprejemljam ravno tako vsa dotična vezjenja. Imam tudi v zalogi svetilnice, križe, svečnike, monštrance itd. Z častno besedo: sprejemljam ter vestno izvršujem vsako dotično naročilo, in sicer ročno in pošteno, kolikor mogoče po najnižji ceni.

Ana Hofbauer.

V Ljubljani, Gledališke ulice šte. 4.

Največji izbor.

L. Mikusch,

tovarnar dežnikov in solnčnikov

v Ljubljani, Mestni trg št. 15

priporoča svojo bogato zalogo

dežnikov in solnčnikov

v kakoršnikoli velikosti in iz vsakovrstnega blaga, najpriprosteje in tudi najelegantneje izdelane po najnižji ceni.

Prekupčevalcem so na zahtevanje obširni ceniki franko na razpolaganje.

Najnižja cena.